

ВПЛИВ РЕТАРДАНТІВ НА ФОРМУВАННЯ БУЛЬБ У РОСЛИНИ КАРТОПЛІ СОРТУ НЕВСЬКА

В основі формування врожаю сільськогосподарських культур знаходяться процеси поглинання, пересування, розподілу метаболітів та засвоєння елементів мінерального живлення. Для регуляції продукційного процесу в практиці сільського господарства використовують синтетичні регулятори росту [2, 3, 7, 8, 9, 10]. Важливим аспектом дії цих речовин є їх здатність впливати на донорно-акцепторну систему рослини, що дає змогу штучно перерозподіляти потоки асимілятів до господарсько цінних органів. Тому застосування синтетичних препаратів, які можуть змінювати атрагуючу здатність органів, регулювати транспортні потоки в рослинах, має не лише теоретичний інтерес, але й велике практичне значення [4, 5, 6]. Застосування регуляторів росту є важливим засобом для підвищення врожайності та поліпшення якості сільськогосподарської продукції.

Наші дослідження свідчать, що обробка рослин картоплі сорту Невська в умовах вегетаційного досліду по висоті пагонів 15-20 см різними за механізмом дії ретардантами призводила до збільшення кількості столонів під впливом 0,3%-го декстрелу та 0,025%-го паклобутразолу. Ці ж ретарданти зменшували довжину столонів, що є позитивним фактором при формуванні бульб. Так, довжина столонів у рослин, оброблених 0,3%-ним декстрелом та 0,025%-ним паклобутразолом, була меншою у 1,2 та 1,1 рази від контрольних. Зменшення довжини столонів супроводжувалося їх потовщенням при обробці 0,3%-им декстрелом та 0,025%-ним паклобутразолом. З цими даними чітко корелювало збільшення кількості бульб у сорту Невська протягом трьох років дослідження [6].

Таблиця

Вплив ретардантів на формування і приріст столонів у бульб картоплі сорту Невська

Дата	Варіант досліджу	Кількість столонів	Довжина столонів, см	Товщина столонів, см
19.06.	Контроль	17±2,02	3,08±0,1	0,12±0,005
	0,3%-ий Д	19,4±0,9	*2,6±0,2	*0,22±0,02
	0,025%-ий ПБ	18,4±2,2	2,83±0,3	0,14±0,02
25.07.	Контроль	6,8±1,2	3,4±1,4	0,11±0,01
	0,3%-ий Д	9,2±1,2	2,67±0,2	*0,15±0,01
	0,025%-ий ПБ	10,4±1,9	3,09±0,3	*0,16±0,01

Примітки: 1. Рослини обробляли 29. 05. . Д – 0,3 %-ий розчин декстрелу, ПБ – 0,025 %-ий розчин паклобутразолу. 3. * – різниця достовірна при $P < 0,05$.

Дані літератури свідчать, що ретарданти впливають на інтенсивність закладання бульб [1]. Обробка рослин 0,3%-им декстрелом та 0,025%-им паклобутразолом показала, що дані препарати зумовлюють більш раннє закладання бульб. Так, через 10 днів після обробки (06.06.) 0,3%-ий декстрел та 0,025%-ий паклобутразол призводили до утворення бульб, а необроблені рослини характеризувалися їх відсутністю. Аналогічна тенденція збільшення кількості бульб у оброблених ретардантами рослин спостерігалась і в інші роки.

Таким чином, отримані результати свідчать про позитивний вплив ретардантів на інтенсивність закладання бульб, що збільшує насінневу продуктивність картоплі.

Список використаних джерел

1. Деева В. П. Избирательное действие химических регуляторов роста на растения. Физиологические основы / В. П. Деева, З. И. Шелег, Н. В. Санько. – Минск : Наука и техника, 1988. – 255 с.
2. Кур'ята В. Г. Фізіолого-біохімічні механізми дії ретардантів і етиленпродуцентів на рослини ягідних культур : дис. ... доктора біол. наук: 03.00.12 / Кур'ята Володимир Григорович. – К., 1999. – 318 с.
3. Кур'ята В. Г. Потужність фотосинтетичного апарату та насіннева продуктивність маку олійного за дії ретарданту фолікуру / В. Г. Кур'ята, С. В. Поливаний // Физиология растений и генетика. – 2015. – Т. 47, № 4. – С. 313–320.
4. Нижко В. Ф. Физиологически активные соединения и транспорт веществ в растениях / Нижко В. Ф. // Физиология и биохимия культурных растений. – 1983. – Т. 15, № 3. – С. 211–222.
5. Прусакова Л. Д. Применение производных триазола в растениеводстве / Л. Д. Прусакова, С. И. Чижова // Агрохімія. – 1998. – № 10. – С. 37–44.
6. Ткачук О. О. Дія ретардантів на морфогенез, період спокою і продуктивність картоплі / О. О. Ткачук, В. Г. Кур'ята. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 152 с.
7. Ткачук О.О. Вплив ретардантів на вміст різних форм вуглеводів в органах картоплі / О. О. Ткачук // Агробіологія. – № 11, Біла церква, 2013. – С. 94 – 97.
8. Ходаніцька О. О. Продуктивність льону-кучерявцю за дії суміші регуляторів росту / О. О. Ходаніцька, В. Г. Кур'ята // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. – 2013. – Т. 26 (65), № 3. – С. 203–210.
9. Шевчук О. А. Дія ретардантів на морфогенез, газообмін і продуктивність цукрових буряків : автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук : спец. 03.00.12 / О. А. Шевчук. – К., 2002. – 20 с.
10. Шевчук О. А. Екологічна безпека та перспективи застосування синтетичних регуляторів росту у рослинництві / О. А. Шевчук, О. О. Кришталь, В. В. Шевчук // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – Вінниця : ВНТУ. – 2014. – №1(112). – С. 34–39.

Сарафинюк П.В.,
к.б.н., доцент кафедри біології

ВАЛЕОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В останні роки питання охорони та зміцнення здоров'я та пропаганди здорового способу життя стали особливо актуальними. У дошкільних освітніх установах з раннього віку педагоги розвивають у дітей рухову і пізнавальну активність, привчають їх думати і піклуватися про своє здоров'я, виховують у дітей усвідомлене ставлення до нього. Валеологічне виховання дошкільників виходить на перші позиції за ступенем значущості, пов'язаних із збереження фізичного здоров'я та психологічного благополуччя дітей. Безсумнівно, чим раніше почне проявлятися турбота про здоров'я дитини, про формування у неї навичок здорового способу життя, тим більш соціально інтегрованою і працездатною людину отримає суспільство [1]. Дошкільні заклади, виконуючи соціальне замовлення, несуть повну відповідальність за виховання людини ХХІ століття - людини здорової фізично, морально і духовно, людини всебічно і гармонійно розвиненої. Саме тому робота з утвердження здорового способу життя підростаючого покоління повинна сьогодні розглядатися в практиці роботи дитячих